

ODPORÚČANIA PRE ČINNOSŤ

POD3 - ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA, VZDELÁVANIE A OSVETA

➤ **Pod aktivitami zameranými na zlepšovanie environmentálneho povedomia sa rozumie:**

- environmentálne výchovné aktivity pre deti, žiakov, študentov: výchovné programy, praktická environmentálna výchova v teréne, hry, súťaže, interaktívne aktivity, koncerty,
- environmentálne vzdelávacie aktivity pre deti, žiakov, študentov, dospelých: výučbové programy, praktické environmentálne vzdelávanie v teréne, prednášky, konferencie, semináre, tréningy, prezentačné dni, tvorivé dielne, interaktívne aktivity, besedy, festivaly, publikačné aktivity (odborné publikácie, metodické, propagačné a informačné materiály s environmentálnou tematikou),
- environmentálne osvetové aktivity pre odbornú a širokú verejnosť: prednášky, konferencie, semináre, prezentačné dni, tvorivé dielne, interaktívne aktivity, besedy, festivaly, výstavy.

Sú nimi napr. aktivity podporujúce praktickú regionálnu environmentálnu výchovu: jednodňové a viacdňové programy, exkurzie, odborné prednášky, súťaže, tvorivé dielne.

Cieľom regionálnych environmentálnych výchovných a vzdelávacích programov je zvyšovanie environmentálneho povedomia v oblasti ochrany životného prostredia, ale aj pochopenie vplyvu každodenných ľudských aktivít na okolité životné prostredie a podpora budovania vzťahu detí k prírode na regionálnej úrovni. Cieľom regionálnych environmentálnych súťaží je zvyšovanie environmentálneho povedomia v oblasti ochrany životného prostredia, ale aj podpora budovania vzťahu detí k prírode na regionálnej úrovni prostredníctvom umeleckej tvorby, kreatívnych environmentálnych projektov, vedomostných súťaží a tvorivých dielní.

Je žiadúce zabezpečiť odborného garanta pri realizácii environmentálnych vzdelávacích aktivít pre deti, žiakov, študentov, dospelých, najmä pre výučbové programy, praktické environmentálne vzdelávanie v teréne, prednášky, konferencie, semináre, tréningy, prezentačné dni, besedy. Rovnako je žiadúce zabezpečiť odborného garanta pre publikačné aktivity, t. j. odborné publikácie, metodické, propagačné a informačné materiály s environmentálnou tematikou.

➤ **Aktivity zamerané na obnovu a zriaďovanie náučných expozícií, náučných a zážitkových chodníkov a lokalít, edukatívnych areálov**

Predmetné aktivity sú viazané na exteriér. Pri aktivitách zameraných na zriaďovanie náučných chodníkov, náučných lokalít, či múzeí v prírode odporúčame dodržiavať zásady prípravy, realizácie a následnej starostlivosti o uvedené náučné zariadenia vychádzajúce aj z metodickej príručky „*Náučný chodník príprava, realizácia, starostlivosť*“, vydanéj Slovenskou agentúrou životného prostredia (2016), ktorá je voľne dostupná na <http://www.geopark.sk/naucny-chodnik-priprava-realizacia-starostlivost/>.

Pri príprave náučných zariadení odporúčame dodržať spracovanú projektovú dokumentáciu, ktorá obsahuje minimálne popis širších vzťahov v území, ideový zámer, mapový výstup (súčasný stav, návrhový stav, vizualizácie), návrhy trás a trasovania, obsah a vzhľad tabúl, spôsob ich osadenia v teréne, a pod. a určenie zodpovednosti za náučné zariadenia a ich následnú pravidelnú starostlivosť, aktualizáciu údajov, dát a pod.

Pri realizácii náučných zariadení odporúčame:

- dodržiavať ustanovenia zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov, č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, či zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov a pod.,
- prevádzať značenie náučných zariadení v zmysle platných STN (napr. STN 01 8025 – Turistické značenie),
- obsah vysvetľujúcej náučno-informačnej tabule na náučných zariadeniach má mať jednotný design manuál a má byť pre návštevníka prínosom,
- vhodným obrazovým materiálom sú aj rôzne fotografie, schémy, nákresy, perokresby, historické mapy, vývoj krajiny v dôsledku vplyvu ľudskej činnosti
- výklad má mať bezprostredný vzťah k zobrazovanej skutočnosti (používať mieru čitateľnosti textu <http://inmarketing.sk/analyza/citatelnost-textu.php>, <http://www.maneti.sk/analyza-kvality-textu>, pravidlo 3-30-3, atď.),
- rámci jedného náučného zariadenia je vhodné dodržiavať uniformný dizajn a to aj v oblasti nosných konštrukcií, orientačné, informačné i doplnujúce prvky musia byť tiež výtvarne, architektonicky a graficky

vhodne stvárnené; odporúčajú sa uprednostniť kvalitné a trváce prírode blízke materiály (drevo, kameň a pod.),

- súčasťou náučných zariadení môžu byť rozmanité doplnkové objekty, ktorých množstvo, vzhľad a funkciu prispôbujeme charakteru konkrétneho zariadenia a potrebám jeho návštevníkov,
- základným predpokladom každého náučného zariadenia by malo byť zaistenie maximálnej bezpečnosti návštevníkov; za tým účelom venujeme osobitnú pozornosť najmä rizikovým úsekom a miestam, na ktorých sa umiestňujú rôzne bezpečnostné zariadenia,
- využiť informačné a telekomunikačné technológie (GPS, Tagging - QR kód), či podporovať zdravotne znevýhodnené skupiny obyvateľstva.

Komplexnosť a účelovosť riešenia náučných zariadení je dosiahnutá ak je ich priestor navrhnutý a realizovaný ako jedno dielo, všetky prvky a materiály tvoria jednotný a logický celok, v súlade s filozofiou a myšlienkou návrhu a odráža skutočné požiadavky a predstavy verejnosti. Odporúča sa vytvoriť spolupracujúci tím odborných profesií a subdodávateľov, ktorý zabezpečí aby jednotlivé časti projektu boli celkovo v súlade. Jednotlivé prvky ako je drobná krajinná architektúra, zeleň, mobiliár, umelecké diela a pod., by mali byť navrhnuté a realizované v celku, nie dodatočným dopĺňovaním podľa najnižšej ceny, akciových zliav a podobne.

➤ **Pod aktivitami zameranými na propagáciu geoparkov Slovenska sa rozumie:**

- textovo-grafická príprava a tlač informačných letákov, posterov, banerov, buletinov, skladačiek, náučných máp (turistických, geologických, a pod.), kníh, pracovných listov, regionálnych edukačných „učebníc“, sprievodcovských brožúr po náučných chodníkoch, lokalitách, či múzeách v prírode so zameraním na krajinnárske hodnoty a atraktivity geoparkov,
- príprava a realizácia putovných výstav, propagačných panelov, medzinárodných a národných podujatí,
- príprava a vydanie filmov / spotov o krajinnárskych hodnotách a atraktivitách geoparkov v SR (krajina, geológia, montanistika, ekológia, kultúra, história, atď.).
- <http://www.geopark.sk/propagacne-a-prezentacne-materialy-s-tematikou-geoparkov/>